

Иако су кошарка и ватерполо збирно донели једну медаљу – ватерполо бронзу – сулудо би било бити незадовољан таквим резултатом. Не зато што смо ми мала земља, као што је то, наизглед егзактно, устврдио један ТВ коментатор. Да је збиља тако, онда мале земље не би ни требало да постоје, јер никада ништа не би могле да постигну. Да су наши ТВ коментари мало образованији, знали би, наиме, да и мале земље могу бити велике државе, као што је то с правом једном написао Милан Кашанин, мислећи на “златно доба” српске књижевности, односно на време између 1903. и 1914. године. Велике државе: то значи државе које могу да се такмиче са другим државама без обзира на своју величину. Ето зашто треба да будемо задовољни резултатима ватерполиста и кошаркаша. Они су наиме, доказали да су оба спорта и даље “наша”.

Шта то значи “наш” спорт? Наш спорт није само популаран спорт, па ни, строго узевши, најпопуларнији спорт у некој држави: то је спорт који је једна држава, или један народ, симболички присвојио. Један спорт не мора да припада само једном народу. Он може бити посед свих оних народа који су успели да у њему открију једну врсту особеног разумевања, која тај спорт чини више њиховим, него сви успеси које су у њему постизали. То је разлог зашто је бразилска штампа све време непрекидно нападала селектора бразилске фудбалске репрезентације Дунгу: не зато што није имао резултате (освојено првенство Јужне Америке, освојен куп Конфедерације) већ зато што њихова селекција није играла “бразилски”. И парадоксално, имали су право: шпанска репрезентација је доказала да првенства света још увек освајају “Бразилци”.

Фудбал дакле, не припада Енглезима који су га измислили, већ можда само Бразилцима и Италијанима: Нападу и Одбрани. Ту треба додати, вероватно, још и Немце, Холанђане и Аргентинце и тиме би списак симболичких поседника фудбалске игре вероватно био завршен. Кошарка такође не припада Канађанима, иако је у Канади рођен Џејмс Нејсмит, човек који ју је измислио. Она припада Американцима, нама и Литванцима. То је кошаркашка аристократија, при чему метафора “аристократије” означава неуништиви континуитет. Не треба заборавити да су у време кризе српске сениорске кошарке, златне медаље освајали јуниори. Исто важи и за Литванце, који су, напоменимо само ту чињеницу, били прваци Европе у кошарци још давне 1937. године, а потом и на следећем првенству, 1939. године. Отуда није случајно што сам међу коментарима наше победе против Шпанаца на *you tube*-у пронашао и честитке Литванаца који су нам пожелели да се нађемо у финалу заједно са њима: то је препознавање две кошаркашке школе чији мегдани подсећају на двобоје аристократа, спојених тајним нитима посвећеника једног спорта који је, и за једне и за друге, више од спорта.

На питање зашто је кошарка српски спорт могли бисмо ређати особине такозване “српске школе кошарке”: јака, дисциплинована одбрана, брзи контранапади, фантазија и машта у игри, победнички менталитет. Међутим, постоји још један аспект наше школе кошарке, који је посебно важан: то је осећање чојства, јер аристократија обавезује. Сетимо се Ђорђевића који моли Марчуљониса да врати екипу на терен (финале европског првенства, Атина, 1995. године) јер, по цену могућег пораза, није желео да победимо на такав начин. Сетимо се осећања да смо у Индијанаполису 2002. године победили бољег од себе – Аргентину – и то не захваљујући судијама, будући да није тако извесно да је над Сконокинијем у последњем нападу направљен фаул. И управо то чојство, односно способност да друге бранимо од себе, чини српску кошарку тако виталном, живом и дуговечном. Без чојства наима, нема ни јунаштва, јер је чојство као и јунаштво, један од синонима за самопревадавање. Партизаново освајање Истанбула *via* Фуенлабрада, које се завршава Ђорђевићевом тројком против Хувентуда

[\[1\]](#)

(1992), или пак 41 поен истог играча против Литванаца

[\[2\]](#)

(1995), Даниловићево закуцавање преко Сабониса

[\[3\]](#)

(1995), Ребрачина рампа у одлучујућем тренутку финала светског првенства против Руса

[\[4\]](#)

(1998), Гуровићев рафал против Американаца

[\[5\]](#)

(2002), Бодирогина тројка са 8 метара против Аргентинаца плус симултанка у последњих три минута

[\[6\]](#)

(2002), Теових тридесет и нешто поена против Словенаца

[\[7\]](#)

(2009), и тројка против европских и тадашњих светских првака Шпанаца

[\[8\]](#)

.... све су то примери самонадмашивања: без тог феномена медаље у кошарци би биле само безвредни комади гвожђа, па макар били и од сребра. И зато је некада боље бити четврти него други, а некада боље други него први. То је оно што кошарку или ватерполо разликује од “Фарме” и остале Велике браће, то је оно што би просечног српског навијача или навијачицу натерало на стид уколико би сазнао да нисмо били чојствени домаћини, односно да смо се домаћинством служили да бисмо стекли предност у односу на противника. Вероватно зато наше кошаркашке и ватерполо репрезентације могу да побеђују и на страни. Друге то постижу знатно теже.

Поклоници студија национализма свакако би могли да приговоре да је кошарка један типичан пример измишљене традиције. Та примедба не стоји, јер није уопште ствар у томе да се традиција схвати као моћ инвенције. Скоро је свака традиција измишљена, али то није одлучујуће: важно је да се традиција схвати као израз воље једног народа за трајањем. У том смислу, моћ није садржана у инвенцији, већ у обликовању властите традиције на основу грађе која је доступна или преузета. Тако кошарка није измишљена

у Србији, али је у овој земљи одомаћена, она је присвојена утолико је што је сада испуњена једним специфичним менталитетом, историјом, асоцијацима, симболиком, личним успоменама, па и тумачењима. Ко би сада могао рећи да кошарка није наш спорт, да то није део наше традиције? Дакле, традиција није нешто што се “има” или “нема”, то је нешто што се стиче и производи. Она се не конзервира, већ се непрекидно изнова креира. Стога се може рећи да опстанак једног народа не зависи од тога да ли он “има” или “нема” традицију, већ од тога да ли има моћ да је измишља или не. Измислити традицију значило би имати моћ да се око извесних догађаја начини аура непоновљивости и јединствености, дакле вредности на коју би се потом накалемила властита воља за трајањем која би, опет, услед те непоновљивости и јединствености, завредила да траје.

Није овде место да наведемо неколико веома успешних примера измишљања традиције који обезбеђују кохерентност једног народа, упркос постмодерној релативизацији идентитета. Није овде место ни да објаснимо како се нико не одриче идентитета који му обезбеђује моћ, већ само оног који посредује немоћ, оног, заправо, који је у процесу одумирања, јер иза њега не стоји више никаква воља за трајањем. Међутим, сада треба рећи да је кошарка једна од преосталих живих традиција овог народа, традиција у сталном настајању, подземна традиција која ову земљу још повремено подсећа да је била држава и да то може да буде поново. У земљи у којој је, на различите начине, готово потпуно угушена свака помисао на стварање државотворне традиције из грађе која је доступна, разумљиво је очекивати да део становништва навија за друге државе, које имају моћ да ту традицију измисле. Кошарка зато овде има једну необичну, готову тужну судбину: у недостатку праве историје која би имала задатак да се обрачуна стереотипима и лажним митовима, али и да оспољи вољу за трајањем, историја српске кошарке и спорта уопште, постаје, парадоксално, једина наша историја, једина права историја: историја која нам говори да се, упркос свему, постојало, и да упркос свему, вреди постојати и даље.

---

[1] <http://www.youtube.com/watch?v=gZ4oMnnWCOU&feature=related>

[2] http://www.youtube.com/watch?v=bHl8vAhfE_M

[3] <http://www.youtube.com/watch?v=VOG707IZ1xo&feature=related>

Кошарка и измишљане традиције

Пише: Слободан Владушић
четвртак, 16 септембар 2010 13:49

---

[4] <http://www.youtube.com/watch?v=Aes6sy-7HhA>

[5] <http://www.youtube.com/watch?v=Z5us7bryKCg>

[6] http://www.youtube.com/watch?v=iy1hgbyFo_o

[7] <http://www.youtube.com/watch?v=lfw0iwF6bS0&NR=1>

[8] <http://www.youtube.com/watch?v=sIExeC6XL-o>